

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΕ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 16 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1937

ΑΡΙΘ. 41

Η ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

*Υπό τὸ Κράτος τῆς Βρετανικῆς
περὶ Παλαιστίνης ἐντολῆς**

Μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀραβοφώνου Κοινότητος, ἀφ' ἑνός, καὶ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, ἀφ' ἑτέρου, ὑφίσταται ἤδη ἀπὸ πολλοῦ χρόνου διάστασις, ὀφειλομένη εἰς τὰς ἀειώσεις τῆς Ἀραβοφώνου κοινότητος ὅπως μεταρρυθμισθῇ ὁ καθεστωτικὸς χάρτης τοῦ Πατριαρχείου, κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα μεγαλειτέραν ἐπίδρασιν τοῦ λαϊκοῦ Ἀραβικοῦ στοιχείου εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Πατριαρχείου.

Ἡ Ἀγγλικὴ διοίκησις τῆς Παλαιστίνης, πρὸς ἐξέτασιν τοῦ οὕτως ἀναφνεύοντος ζητήματος, συνέστησεν εἰδικὴν ἐπιτροπὴν (Bertram-Young), ἥτις ἐν μακροτάτῃ ἐκθέσει ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῆς σκοπιμότητος τῆς μερικῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ καθεστώτος τοῦ Πατριαρχείου. Πιεζομένη ὑπὸ τοῦ ἀραβοφώνου στοιχείου, ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἀνήγγειλε τὴν πρόθεσιν τῆς ὅπως υἱοθετήσῃ καὶ πραγματοποιήσῃ ὑποδείξεις τινὰς τῆς ἀνωτέρω μνημονευθείσης ὑποθέσεως.

Τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, ἀπειλούμενον οὕτω καὶ ἰδῆ τὸν καθεστωτικὸν χάρτην αὐτοῦ τροποποιούμενον εἰς βέρος του, ἐναντίον τῆς θελήσεώς του, ἀνέθηκεν εἰς τὸν καθηγητὴν τοῦ Διεθνoῦς Δικαίου τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ι. Σπυροπούλου ὅπως ἐρευνήσῃ γενικῶς τὴν νομικὴν θέσιν τοῦ Πατριαρχείου ὑπὸ τὸ κράτος τῆς περὶ Παλαιστίνης ἐντολῆς, ἰδίως δὲ ἀπὸ ἐπόψεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἐντολοδόχου δυνάμεως ὅπως προβῇ εἰς τὴν ἀναγγελεθείσαν ἀναθεώρησιν ἀνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Πατριαρχείου.

Ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἐκλήθη ὅπως ἐξετάσω τὰ τῆς νομικῆς θέσεως τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων ὑπὸ τὸ κράτος τῆς περὶ Παλαιστίνης Βρετανικῆς ἐντολῆς, ἰδίως δὲ τὸ δυνατόν ἀναθεωρήσεως τοῦ ἰσχύοντος καθεστώτος τοῦ Πατριαρχείου μονομερῶς ὑπὸ τῆς ἐντολοδόχου Δυνάμεως. Τὰ πορίσματα τῆς σχετικῆς ἐρεῦνης μου ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐκτίθενται ἐν τοῖς ἐπομένοις.

§ 1. Γενικαὶ Παρατηρήσεις.

Διὰ τῆς ἐν ἰσχύει θέσεως τῆς περὶ Παλαιστίνης ἐντολῆς ἐδημιουργήθη διὰ τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων ἰδιαίτερον νομικὸν καθεστῶς, οὗ ἡ τήρησις ἐκ μέρους τῆς ἐντολοδόχου δυνάμεως διατελεῖ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν¹.

¹) Ἐφημερίς τῶν Ἑλλήνων Νομικῶν Δ, 1937, σ. 433 ἐξ.

1. Περὶ τοῦ ἐλέγχου τῶν ἐντολοδόχων δυνάμεων ὑπὸ τῆς Κ.Τ.Ε. ὅρα κυρίως Van Rees, Les mandats internationaux. Le contrôle international de l'administration mandataire, 1927, καὶ A. Baumholler, Le mandat sur la Palestine, 1931, σ. 111 ἐπ.

Αἱ ἐνταῦθα κυρίως ἐνδιαφέρουσαι διατάξεις τῆς περὶ Παλαιστίνης ἐντολῆς εἶναι αἱ ἑξῆς :

Ἄρθρο. 1. Le Mandataire aura plein pouvoir de législation et d'administration, sous réserve des limites qui peuvent être fixées par les termes du présent mandat.

Ἄρθρο. 13. Tant en maintenant l'ordre et la bienséance publique, le Mandataire assume toute responsabilité au sujet des Lieux Saints, des édifices et des sites religieux en Palestine, y compris celle de préserver les droits existants, d'assurer le libre accès des Lieux Saints, des édifices et des sites religieux, et le libre exercice du culte. Il ne sera responsable pour toutes les questions qui s'y réfèrent que vis-à-vis de la Société des Nations, étant entendu que rien dans cet article n'empêchera le Mandataire de faire avec l'administration tel arrangement qu'il jugera nécessaire, en vue d'exécuter les dispositions du présent article, et étant entendu aussi que rien dans le présent ne pourra être interprété comme l'autorisant à toucher aux immeubles ou à intervenir dans l'administration des sanctuaires purement musulmans, dont les privilèges sont garantis.

Ἄρθρο. 14. Une Commission spéciale sera nommée par la Puissance mandataire à l'effet d'étudier, définir, et régler tous droits et réclamations concernant les Lieux Saints, ainsi que les différentes communautés religieuses en Palestine. Le mode de nomination des membres de la Commission, sa composition et ses fonctions seront soumis à l'approbation du Conseil de la Société et la Commission ne sera pas nommée et n'entrera pas en fonction avant cette approbation.

Ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ ἄρθρου 1ου τῆς περὶ Παλαιστίνης ἐντολῆς, ἡ ἐντολοδόχος δύναμις κέκτηται γενικῶς δικαίωμα τοῦ νομοθετεῖν καὶ διοικεῖν ἐν Παλαιστίνῃ, ἐφ' ὅσον ὁμως ἡ δικαιοδοσία αὕτη δὲν περιορίζεται ὑπὸ ἰδιαίτερων διατάξεων τῆς ἐξηρημένης ἐντολῆς. Ὅντως ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος ἐντολῆ περιέχει σειρὰν διατάξεων, περιοριζουσῶν τὴν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν γενικὴν ἀρμοδιότητα τῆς ἐντολοδόχου δυνάμεως. Ἐκ τῶν διατάξεων δὲ τούτων ἡ ἀφορώσα εἰς τὴν νομικὴν θέσιν τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων εἶναι ἡ τοῦ ἄρθρου 14 τῆς περὶ τῆς ὁ λόγος ἐντολῆς.

Σκοπὸς τῶν ἐπομένων παραγράφων εἶναι νὰ καθορίσωμεν τίς εἶναι ἡ θέσις, ἡ δημιουργηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 14 διὰ τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, καὶ τίνας οἱ περιορισμοί, οἱ προκύπτοντες ἐκ τῆς νομικῆς ταύτης καταστάσεως διὰ τὴν ἐντολοδόχον δύναμιν, ὡς πρὸς τὰ δικαιώματα αὐτῆς ἀπέαντι τοῦ Πατριαρχείου.

§ 2. «Ὁ ὅρος «Θρησκευτικὴ Κοινότης» τοῦ ἄρθρου 14 τῆς ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης ἐντολῆς καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων.

1.—Περὶ τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων οὐδὲ μία γίνεται ζητή ἐν τῇ περὶ τῆς Παλαιστίνης ἐντολῇ. Ἐν τούτοις τὸ ἄρθρον 14 τῆς τελευταίας ταύτης ποιεῖται λόγον περὶ τῶν «Θρησκευτικῶν Κοινοτήτων» τῆς Παλαιστίνης. Γενναῖα καὶ ἐκλουθίαν τὸ ἐρώτημα ἐὰν εἰς τὸν ὅρον τοῦτον ὑπάγεται καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων. Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου οὐδεμία δέχεται, καθ' ἡμᾶς, νὰ γεννηθῇ ἀμφιβολία. Τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων εἶτε λάβῃ τις τοῦτο ὡς ἰδιαίτερον θρησκευτικὸν ἴδρυμα εἶτε ὡς κατὰ μέρος ἔθνοισιν αὐτοῦ γενικοῦ ὅρου τῆς Ἀραβικῆς Ὁρθοδόξου Κοινότητος, ἀποτελεῖ ἀναμφισβητήτως «Θρησκευτικὴν Κοινότητα».

Τοῦτο δὲ ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐὰν ἐξετάσῃ τις τὸν ὅρον τοῦτον ὑπὸ τὴν ἔθνοισιν τοῦ ἄρθρου 14 τῆς περὶ Παλαιστίνης ἐντολῆς ἢ καὶ ὑπὸ τὴν ἔθνοισιν τὴν διδομένην εἰς τὸν ὅρον «Θρησκευτικὴ Κοινότης» γενικῶς ὑπὸ τῶν διεθνῶν κειμένων, τῶν πραγματευσμένων περὶ τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων τῆς Ἀνατολῆς.²

2. Παρατηρητέον μάλιστα οὗτο, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ τελευταῖα ταῦτα κείμενα, ὅσῳκις γίνεται ὑπὸ τούτων λόγος ἀπλῶς καὶ μόνον περὶ «Κοινοτήτων», περιλαμβάνονται εἰς τὴν ἔθνοισιν ταύτην καὶ αἱ «Θρησκευτικαὶ Κοινότητες», ὡς αἱ Ἐκκλησίαι, τὰ Μοναστήρια, κλπ. Παλλάκις δὲ ἐννοοῦνται ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὸν ὅρον κειμένων ὑπὸ τὸν ὅρον «Κοινοτήτες» καὶ μόνον αἱ θρησκευτικαὶ ταῦτα. Το τελευταῖον τοῦτο διαπιστῶν καὶ ὁ ὑφηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Κιέλου Dr Böhmert ἐν τῇ μελέτῃ αὐτοῦ «Die Gemeinschaften der Balkanvölker und das Völkerrecht», ἐν ᾗ παρατηρεῖται οὗτο εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι «καὶ συμπάσεις, ὅσῳκις ποιοῦνται λόγος περὶ δικαιωμάτων τῶν Κοινοτήτων, ἔχουσιν ὑπὸ ὄψει τὰ θρησκευτικὰς κοινοτήτας» (Zeitschrift für Völkerrecht XIX σ 265).

Παρατηρητέον ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ οὗτο περὶ τὸν ὅρον «Κοινοτήτες» ἡχορήγηται καὶ τὸ Διαρκές Δικαστήριον Διεθνούς Δικαιοσύνης ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 17 γνωμοδότησει τοῦ περὶ τῶν Ἑλληνοβουλγαρικῶν Κοινοτήτων. Τὸ ἀνώτατον τοῦτο δικαστήριον, μεταξὺ ἄλλων, εἶχε νὰ ὁρίσῃ καὶ τὴν ἀκριβῆ ἔθνοισιν τοῦ δευτέρου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 6 τῆς Ἑλληνοβουλγαρικῆς περὶ ἀνταλλαγῆς πληθυσμῶν Συμβάσεως τοῦ Νεῖγυ τῆς 27 Νοεμβρίου 1921, ἥτις, μνημονεύουσα τὰς κοινοτήτας ὧν οἱ πρόσφυγες θά ἦσαν μέλη, προσέθετε καὶ τὰς λέξεις «Y compris les Églises, couvents, écoles, hôpitaux, ou fondations de quelque nature que se soit». Ἐν τῇ γνωμοδότησει αὐτοῦ το Δικαστήριον τῆς Χάγης ἀπεφάνθη οὗτο «les Églises, couvents, écoles, hôpitaux, ou fondations ayant une existence propre sont, lorsque les personnes qui en sont membres ou bénéficiaires viennent à émigrer, assimilés à des communautés». Καίτοι ὀφείλει τις νὰ μὴ παραβλεψῇ οὗτο ἡ ἐξηγήσις τοῦ ὅρου «Κοινοτήτες», ἡ δοθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου δικαστηρίου, στηρίζεται ἐπὶ συγκεκριμένου συμβατικοῦ κειμένου, εἶναι πάντως χαρακτηριστικὴ διὰ τὰς γενικωτέρας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀντιλήψεις τοῦ Δικαστηρίου τῆς Χάγης, οὗτο αἱ «Ἐκκλησίαι», τὰ «μοναστήρια» κλπ. ταυτίζονται πρὸς τὰς «κοινοτήτας». Προκειμένου περὶ τῆς ἐρημνείας τοῦ ὅρου «Θρησκευτικαὶ Κοινότητες» τοῦ ἄρθρου 14 τῆς περὶ Παλαιστίνης ἐντολῆς, ἡ νομικὴ κατάσταση εἶναι κατὰ τοῦτο ἐπιμύλλον σαφῆς, μὴ δυναμένη νὰ δώσῃ λαβὴν εἰς ἀμφιβολίας, καθότι ἐνταῦθα δὲν γίνεται ἀπλῶς λόγος περὶ Κοινοτήτων, ἀλλὰ χρησιμοποιεῖται ὁ σαφῆς ὅρος «Θρησκευτικαὶ Κοινοτήτες».

Τὸ ἄρθρον 14 τῆς περὶ Παλαιστίνης ἐντολῆς, ἀντὶ νὰ μνημονεύσῃ τὰς διαφόρους κατηγορίας θρησκευτικῶν ἰδρυμάτων, ἐκκλησιῶν, κλπ., δι' αὐτὴν δημιουργεῖ ἰδιαίτην νομικὴν κατάστασιν, χρησιμοποιεῖ τὸν γενικὸν ὅρον «θρησκευτικαὶ κοινοτήτες». Ὁ ἀνάλογον παράδειγμα εἶναι ἡ ἴδιότης νὰ μνημονεύσῃ τὸν Ἀλβαρικὸν τῆς 5ης Ἰουλίου 1923 «περὶ τῆς νομικῆς θέσεως τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων»³, ὅστις χρηγεῖ εἰς «toutes les religions, toutes les confessions et toutes les sectes» τὸ δικαίωμα ὅλων, ἀνεξαρτήτως ἀπ' ἀλλήλων, ὀργανωθῶν εἰς «θρησκευτικὰς κοινοτήτας», διαλαμβάνομένων ὅπως ὑπὸ τοῦ περὶ αὐτὸν λόγος νόμου ἐν τῷ ὅρῳ αὐτοῦ «chaque association, communauté ou institut religieux, comme mosquées, tekkes, églises, monastères etc»⁴.

2.—Ἡ ἀνωτέρω διαπίστωσις, οὗτο τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων περιλαμβάνεται ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῶν «Θρησκευτικῶν Κοινοτήτων», ἡ προκύπτουσα τόσον ἐκ τῆς ἐρημνείας τοῦ ἄρθρου 14 τῆς ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης ἐντολῆς, ὅσον καὶ ἐκ τῆς ἐρημνείας τῆς γενικῶς δοθείσης εἰς τὸν ὅρον τοῦτον ὑπὸ τῶν διεθνῶν κειμένων, τῶν ἀπορριπτῶν εἰς τὰς «κοινοτήτας» τῆς Ἀνατολῆς, ἐπιβεβαιούται καὶ ἐκ τῶν συζητήσεων, τῶν γενομένων ἐν τῷ Συμβουλίῳ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀποδοχῆς τοῦ ἄρθρου 14 τῆς περὶ Παλαιστίνης ἐντολῆς.

Ἐν τῇ 12ῃ συνεδρίᾳ τοῦ συμβουλίου τῆς Κ.Τ.Ε. τῆς 22ας Ἰουλίου 1922 ὁ πρόεδρος τοῦ συμβουλίου, ὁμοῦ μετὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς ὀριστικῆς διατυπώσεως τοῦ ἄρθρου 14 τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐντολῆς, δηλῶν ἐν ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεως οὗτο ὅτι ἡ Ἰσπανία ἀποδέχεται τὴν περὶ Παλαιστίνης ἐντολήν, ἀπέβη εἰς τὴν ἐξῆς δήλωσιν: «Le Gouvernement espagnol accepte l'attribution à la Grande Bretagne du mandat pour la Palestine, mais la situation spéciale de l'Espagne en Terre Sainte, qui a été reconnue depuis de nombreux siècles, l'oblige à réserver expressément les droits et privilèges qui lui reviennent de par cette situation consacrée par la tradition notamment en ce qui concerne la nationalité espagnole d'un membre du Discreti et du Procureur de la Custodie et l'élection de supérieurs des différents couvents et établissements religieux»⁵⁻⁶.

στηρίου τῆς Χάγης, οὗτο αἱ «Ἐκκλησίαι», τὰ «μοναστήρια» κλπ. ταυτίζονται πρὸς τὰς «κοινοτήτας». Προκειμένου περὶ τῆς ἐρημνείας τοῦ ὅρου «Θρησκευτικαὶ Κοινοτήτες» τοῦ ἄρθρου 14 τῆς περὶ Παλαιστίνης ἐντολῆς, ἡ νομικὴ κατάσταση εἶναι κατὰ τοῦτο ἐπιμύλλον σαφῆς, μὴ δυναμένη νὰ δώσῃ λαβὴν εἰς ἀμφιβολίας, καθότι ἐνταῦθα δὲν γίνεται ἀπλῶς λόγος περὶ Κοινοτήτων, ἀλλὰ χρησιμοποιεῖται ὁ σαφῆς ὅρος «Θρησκευτικαὶ Κοινοτήτες».

3. S. d. N. Journal Officiel 1935 σ. 103.

4. S. d. N. Journal Officiel 1935 σ. 109.

5. S. d. N. Journal Officiel 1922 σ. 822.

6. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ γεγονότος οὗτο κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀποδοχῆς τῆς ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης ἐντολῆς ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῆς Κ.Τ.Ε., ἡ Ἑλλάς δὲν ἦτο μέλος τοῦ τελευταίου τούτου καὶ κατ' ἐκλουθίαν δὲν ἠδύνατο, ὡς ἐπράξε τοῦτο λ. χ. ὁ Ἰσπανὸς ἀντιπροσωπος διὰ τὰ συμφέροντα τῆς πολιτείας του, νὰ ἐκπροσω-

Ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἀνωτέρω δηλώσεως, ἦτις ἔφυγε τῆς ὑποστηρίξεως τῶν ἀντιπροσώπων Γουλλίας (Viviani) καὶ Ἰταλίας (Impregiali), οὐδὲμίαν δὲ διαμαρτυρίαν προεκάλεσεν ἐν τῷ συμβουλίῳ, ἡ ἀρμοδιότης τῆς ἐπὶ τῶν Ἁγίων Τόπων ἐπιτροπῆς τοῦ ἄρθ. 14 τῆς περὶ Παλαιστίνης ἐντολῆς ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ τῶν «μοναστηρίων» καὶ «θηρησκευτικῶν ἰδρυμάτων», αἰτια, συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἐκτιθέμενα, περιλαμβάνονται ἐν τῷ ὄρω καὶ «θηρησκευτικαὶ κοινότητες» τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 14 γενικοῦ ὄρου, περιλαμβάνοντες κατ' ἀκολουθίαν καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων.

(Συνεχίζεται)

πήση τὰ ἐν Παλαιστίνῃ συμφέροντα τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἰδίῳ δὲ τὰ τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, οὗ ὁ Ἑλληνικὸς χαρακτὴρ εἶναι ἐκτὸς πάσης συζητήσεως.

Πάντως ἐνταῦθα δεόν νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ ἐντολαὶ ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως δὲν ἀποτελοῦσι σύμβασις μεταξὺ τῆς ἐντολοδόχου δυνάμεως, ἀφ' ἑνός, καὶ τῶν διαφόρων μελῶν τοῦ συμβουλίου τῆς Κ.Τ.Ε., τῶν παρόντων κατὰ τὴν ἀποδοχὴν τῶν ἐντολῶν ὑπὸ τοῦ συμβουλίου, ἀφ' ἑτέρου, ἀλλ' ὅτι οἱ διάφοροι ἀντιπρόσωποι, οἱ ἀποτελοῦντες τὸ συμβούλιον τῆς Κ.Τ.Ε., ἐνεργοῦν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὡς ὄργανα τοῦ συμβουλίου τῆς Κ.Τ.Ε., ὡς τοιούτου.

Ἐκ τῆς διαπιστώσεως ταύτης προκύπτει, κατ' ἡμᾶς, ὅτι δηλώσεις οἷαι αἱ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἰσπανίας περὶ τῆς διατηρήσεως τῶν ἱστορικῶν δικαιωμάτων τῆς Ἰσπανίας ἐν Παλαιστίνῃ, δεόν νὰ ἐρμηνευθοῦν ὡς ἔχουσαι γὰρ τὸν χαρακτῆρα. ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ὅτι ἐνδεχόμενοι ἐπιφυλάξεις τοῦ ἑνός ἢ τοῦ ἄλλου μέλους τοῦ συμβουλίου τῆς Κ.Τ.Ε. κατὰ τὴν ἀποδοχὴν τῶν ἐντολῶν ὑπὸ τοῦτου ἰσχύουσι κατ' ἀναλογίαν καὶ διὰ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Κ.Τ.Ε., τὰ ἔχοντα θρησκευτικὰ ἢ ἄλλου εἶδους συμφέροντα εἰς τὰ ὑπὸ ἐντολὴν ἐδάφη, ἀσχέτως εἰάν τὰ κράτη ταῦτα ἀντιπροσωπεύοντο ἢ μὴ ἐν τῷ συμβουλίῳ τῆς Κ.Τ.Ε. κατὰ τὸν χρόνον τῆς ψηφίσεως τῆς ἐντολῆς.

Τὸ γεγονός ὅτι τὰ συμφέροντα τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν Παλαιστίνῃ δὲν ἐξεπροσωποῦντο ἰσχυρῶς ἐν τῇ Κ.Τ.Ε., οὐδόλως ἐξεπροσωπεύθησαν ἐν τῷ συμβουλίῳ τῆς Κ.Τ.Ε. κατὰ τὸν χρόνον τῆς ψηφίσεως τῆς περὶ Παλαιστίνης ἐντολῆς, ἀνεγνώρισεν ἄλλως τε ρητῶς καὶ ὁ λόρδος Balfour ἐν τῇ ἀγγελίᾳ αὐτοῦ τῆς 4ης Ὀκτωβρίου 1922 ἐν τῷ συμβουλίῳ τῆς Κ.Τ.Ε., ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ Ἀγγλικοῦ σχεδίου περὶ καταρτίσεως τῆς τῶν Ἁγίων Τόπων Ἐπιτροπῆς, συνωδᾶ τῷ ἄρθ. 14 τῆς ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης ἐντολῆς, ἐν ἣ ἐδήλωσε τὰ ἑξῆς:

«A côté de la grande Eglise catholique se dresse l' Eglise orthodoxe. Celle-ci n' est pas fortement représentée des Nations...

»L' Eglise orthodoxe n' est pas représentée au Conseil et elle n' a que peu de représentants au sein de la Société des Nations elle-même. La Puissance mandataire ne saurait donc accepter aucun régime qui ne rendrait pas justice à cette Eglise, et je suis sûr qu' il n'y a pas un de mes collègues autour de cette table, quelle que soient ses propres opinions religieuses ou celles de la majorité de ses compatriotes chrétiens, qui puisse ne pas être d' accord avec moi sur ce point» (S. d. N. Journal Officiel 1922 σ. 1152).

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Τίτ. 3,8-15

Ποιμένες καὶ ποιμνιον, τὰ μέλη τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἔχουσι προορισμόν, κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, νὰ εἶναι φορεῖς τοῦ πνεύματος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐργάται τοῦ ἀγαθοῦ. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ

εἶναι ὡς μία κυψέλη, εἰς τὴν ὁποῖαν οἱ χριστιανοὶ ὡς ἐργατικαὶ μέλισσαι καλοῦνται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ ἀποθέτωσιν ἀφθόνως τὸ μέλι τῶν ἀγαθῶν ἔργων. Ἡ εὐποιία εἶναι διὰ τὸν χριστιανὸν ὄχι ἀπλοῦν καθήκον, ἀλλὰ φροντίς. Διὰ τοῦτο ὁ μακάριος Ἀπόστολος ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Τίτον συνιστᾷ, ὥστε ὡς ποιμὴν πρὸς τοιαύτας ἀντιλήψεις νὰ στρέφῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν χριστιανῶν του. Ὅπως αἱ χριστιανοὶ διὰ τῆς ἀληθινῆς πίστεως ὑπερέχουσι πάντων ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, τοιουτοτρόπως εἶναι ἐπόμενον καὶ νὰ δίδωσιν αὐτοὶ τὸ παραδειγμα πρὸς πάντας βίου ἐνεργοῦ καὶ χρησίμου εἰς τὸν πλησίον καὶ εἰς τὴν κοινωσίαν. Διὰ τοὺς χριστιανούς βιονομικὸς γνώμων θὰ εἶναι πάντοτε ὁ ἑξῆς: «νὰ φροντίζωσι καλῶν ἔργων προϊστασθαι» ἐν παντί καὶ πάντοτε καὶ πρὸς πάντας.

Τόσον ὁ χριστιανός, ὅσον καὶ ὁ πνευματικὸς ποιμὴν, ἐν τῷ κοινωνικῷ αὐτοῦ βίῳ καὶ τῇ ἐν τῇ κοινωσίᾳ δράσει αὐτῶν, ἔχουσι νὰ ἐκλέξωσι μεταξὺ δύο κατευθύνσεων: ἢ νὰ ἀποβλέψωσιν εἰς τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις, ἢ εἰς ὅσα εἶναι ἀνωφελῆ καὶ μάταια. Εἶναι ἐπόμενον, ὅτι ὁ χριστιανὸς οφείλει νὰ ἀκολουθῇ τὸν πρῶτον δρόμον, ἀλλὰ θὰ ἀκολουθήσῃ αὐτὸν ἂν ἀκριβῶς ἐμμένῃ εἰς τὴν πίστιν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι σωτὴρ ἡμῶν (Τίτ.3,7), καὶ ἂν φροντίζῃ νὰ μιμῆται τὴν χρηστότητα καὶ φιλανθρωπίαν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ ἐν τῇ πράξει, πράττων πάντοτε τὸ καλόν, καὶ μόνον τὸ καλόν, εἴτε αὐτὸς οὗτος, εἴτε καὶ ἐνισχύων αὐτὸ ὅπου τὸ συναντᾷ. Πίστις εἰς τὸν Χριστὸν καὶ κακία εἰς τὸν βίον εἶναι ἀντικρὺς ἀσυμβίβαστα, ὁ δὲ νομίζων ὅτι εἶναι καλὸς χριστιανὸς μὲ τὸ νὰ γνωρίζῃ πάντα τὰ ἄρθρα τῆς πίστεως καὶ νὰ ἐκτελῇ ἴσως τὰ θρησκευτικὰ του καθήκοντα, ἐνῶ κατὰ τὸν ἠθικὸν βίον εἶναι ὄργανον κακοῦ, ἑαυτὸν ἀπαιτᾷ.

Ὡς δρόμον ἀνωφελῆ καὶ μάταιον, τόσον βεβαίως διὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ὅσον καὶ δι' ἐκείνον, ὅστις ἀκολουθεῖ αὐτόν, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος χαρακτηρίζει τὸν τρόπον ἐκείνον τῆς ζωῆς, τῆς δράσεως καὶ τοῦ ἐν γένει ἐν τῇ κοινωσίᾳ εἶσεσθαι, κατ' ὄν ἀσχολεῖται τις εἰς πράγματα προκαλοῦντα ἔριδας καὶ λογομαχίας μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς κοινωσίας, ἔστω καὶ ἂν τὰ ζητήματα ταῦτα εἶναι θρησκευτικὰ. Τοιαύτη διαγωγὴ εἶναι ἴδιον ἐλάττωμα τῶν ψευδοδιδασκάλων καὶ μαροσόφων, οἵτινες, μὴ ἀρχοῦμενοι εἰς τὴν ἀπλήν καὶ ἀπείριτον πίστιν, δημιουργοῦσιν ἐξεζητημένας συζητήσεις καὶ λεπτολόγους ἐρεῖνας, αἱ ὁποῖαι, χωρὶς νὰ προάγωσι τοὺς ἀνθρώπους ποσῶς εἰς τὴν γνώσιν τῆς ἀληθείας, αἰγροῦσιν ἄπὸ τοῦ μέσου αὐτοῦ καὶ τὴν ἀγάπην, ἡ ὁποία εἶναι τὸ χρησιμώτατον συνεκτικὸν στήριγμα τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Διὰ τοῦτο, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὡς δευτέρον θεμελιώδη βιονομικὸν γνώμονα, ὄχ. μόνον βεβαίως ποιμαντορικοῦ, ἀλλὰ καὶ γενικῶς χριστιανικοῦ βίου καθορίζει τὸν ἑξῆς: «μωρὰς ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔριδος καὶ μάχας περιύστασο· εἰσὶ γὰρ ἀναφελεῖς καὶ μάταιαι».

Εἶναι ἀληθές ὅτι δύνανται νὰ εὐρίσκωνται ἐν τοῖς κόλποις τῆς κοινωσίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἄνθρωποι,

ἐπιμόνως προκαλοῦντες, καὶ ἐπιμένοντες πεισιμόνως εἰς τὸν δρόμον τὸν ἀνωφελεῖ καὶ μάταιον· ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι ἐκκαλοῦσι τὸν ἔνθεον ζῆλον εἰς ὑπερβολὴν παρὰ τοῖς ἀγνοῖς χριστιανοῖς, ὥστε νὰ μὴ εἶναι δυνατόν νὰ ἀποφεύγῃ τις τὰς συγκρούσεις. Καὶ τοιοῦτοι εἶναι οἱ αἰρετικοί, οἱ ὅποιοι παρουσιάζονται καὶ μὲ ἀξιώσεις καὶ μὲ τυφλὴν φιλοδοξίαν νὰ θέλουν νὰ παρσύρουν καὶ νὰ προπαγανδίσουν καὶ ἄλλους εἰς τὰς πλάναις των. Κατὰ τῶν τοιούτων δὲν ἔχει ὁ πιστὸς χριστιανὸς νὰ πράξῃ παρὰ τὸ ἐξῆς: νὰ νουθετήσῃ μίαν καὶ δύο φορές· ἂν δὲ ἐπιμένωσι, τότε νὰ ἀντιτάξῃ εἰς αὐτοὺς τὴν ἀδιαφορίαν, τὴν ἀποστρεφῆν, τὴν περιφρόνησιν. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἔχει νὰ ἐφαρμόσῃ ὁ χριστιανὸς τὸν παρόντα γνώμονα: «αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἀμαρτάνει ἢν αὐτοκατάκριτος». Καὶ τοιοῦτοι δυστυχῶς δὲν εἶναι ὀλίγοι ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας!

Κ.

ΠΕΡΙ ΤΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΟΞΦΟΡΔΗΣ ΚΑΙ ΕΔΙΜΒΟΥΡΓΟΥ

Δ'.

Ἐνδιαφέρει τελευταῖον νὰ γνωρίζωμεν καὶ τὴν περὶ τῆς κινήσεως ταύτης ἀντίληψιν τῆς συντηρητικότερας μερίδος τῶν ἀγγλικανῶν, ἣτις εἶνε γνωστὴ ὡς «ἀγγλοκαθολικὴ» καὶ ἥς τὰς γνώμιας φέρονται ἐρημνεύοντες οἱ «Ἐκκλησιαστικοὶ Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου. Τὸ ἐγκριτότατον τοῦτο φύλλον, γράφον ἐν κυρίῳ ἄρθρῳ περὶ τοῦ ἐν Ἐδιμβούργῳ συνεδρίου ἅμα τῇ λήξει τῶν ἐργασιῶν του, δὲν ἀποκρύπτει ὅτι μετὰ τὸ πέρας τοῦ συνεδρίου τῆς Ὁξφόρδης τοὺς ἀγγλοκαθολικοὺς κύκλους κατέλαβεν ἀγωνία τις ὡς πρὸς τὸ ἄμεσως μέλλον νὰ συγκληθῇ ἐν Ἐδιμβούργῳ συνέδριον. Ἐν τούτοις μετὰ τὴν συντέλειαν τούτου ἐξετίμησαν αὐτὸ ὡς συνέδριον μεγάλης ἱστορικῆς σημασίας ἰδίως διὰ τὴς ἐλπίδας, τὰς ὁποίας ἐνέπνευσεν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ μέλλον. Τοῦτο δέ, διότι ἴσως οὐδέποτε πρότερον ὅσον ἐν τούτῳ τῷ συνεδρίῳ χριστιανοὶ διαφόρων θεσηκευτικῶν κατευθύνσεων τόσον ἠθάνθησαν ἑαυτοὺς ὡς μέλη μίᾳς μεγάλης διεθνοῦς ἀδελφότητος πολὺ σπουδαιότερας ἢ οἰοδηῖται τῶν παρελθόντων βασιλείων τοῦ κόσμου. Ἐὰν οὐχὶ πάντοτε συνεφώνουν, εἶχον ὅμως τὴν θέλησιν νὰ συμφωνήσουν, καὶ τοῦτο εἶνε περισσότερο ἢ τὸ ἥμισυ τοῦ παντός. Ὅταν ἐνθυμηθῶμεν τὴν πικρίαν τῶν φιλονεικῶν τοῦ παρελθόντος, ἰδίως δὲ κατὰ τὴν μεγάλην ἐκείνην ἐποχὴν τῶν διαιρέσεων, ὅποια ἦσαν οἱ αἰῶνες ε' καὶ ιστ', τὸ πνεῦμα τοῦ συνεδρίου μᾶς ἐμφανίζεται ὡς θαῦμα. Τὸ γεγονός, ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ συνεδρίου ἦτο νὰ παρουσιάσῃ εἰς γνῶσιν πάντων οὐ μόνον τῆς συμφωνίας, ἀλλὰ καὶ τῆς διαφωνίας—τοῦτο δὲ εἶνε καὶ τὸ σπουδαιότερον—, ἀρκεῖ διὰ νὰ καταστῇ πρόδηλον ὅτι, ἐπὶ τέλος, εἰσῆλθοντες εἰς τὴν ὀρθὴν ὁδόν. Οἱ χριστιανοὶ δύναται νὰ συνεννοῦνται, νὰ ἀκούσιν ἀλλήλους μετ' ἐνδιαφέροντος καὶ νὰ συμπροσεύχωνται· ἐὰν δὲ ἐξακολουθήσουν κατὰ τὸν

αὐτὸν τρόπον μετ' ὑπομονῆς, ὁ Θεός, ὅστις κατήρξατο τοῦ ἀγαθοῦ τούτου ἔργου, θὰ τὸ συντελέσῃ μίαν ἡμέραν ὀριστικῶς.

Ποῖα δὲ ὑπῆρξαν τὰ σημεῖα τῆς συμφωνίας καὶ τῆς διαφωνίας, κατὰ τοὺς «Ἐκκλησιαστικοὺς Καιροὺς»:

Ὡς πρὸς τὰ πρῶτα σημειοῦται ὅτι ἡ ἐνότης ὑπῆρξε μεγαλειτέρα ἢ ὅσον ἠδύνατό τις νὰ προσδοκῆσθαι, ἦτο δὲ ἐνότης οὐχὶ ἀτλῶς τοῦ αἰσθήματος καὶ τοῦ σκοποῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἰδεολογικῆς πεποιθήσεως. Οἱ καθολικοὶ καὶ οἱ διαμαρτυρομένοι παρουσιάζονται σήμερον πρὸς ἀλλήλους ἐγγύτεροι ἢ ποτέ. Δι' ἀμφοτέρους ὁ Κύριος, ὁ ἐνσαρκωθείς, ὁ ἀναστάς, ὁ δοξασθεὶς, ἡ Ζωὴ τοῦ λαοῦ του, εἶνε τὸ κέντρον πασῶν τῶν σκέψεων καὶ τῶν πράξεων των, πρῶτον δὲ αὐτῶν καθήκον ἢ εἰς Αὐτὸν ἀφοσίωσις. Εἰς πολλοὺς ἴσως ἡ ἀντίληψις τοῦ ἡπειρωτικοῦ προτεσταντισμοῦ παρουσιάζεται ὡς ἀποκάλυψις. Ὁ οὕτω ἀποκαλούμενος «φιλελεύθερος» προτεσταντισμὸς μὲ τὴν περιεσταλήμενην χριστολογία νουθετοῦται ὡς ἀποκτῆσας σαφῆ καὶ ὀρισμένην πίσιν. Ἡ ἁγία Τριάς, ἡ ἐνσαρκωσις, τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Χριστοῦ, ἡ δωρεὰ τοῦ Πνεύματος,—τὰ ζητήματα ταῦτα οὐ μόνον δὲν ἠμφεσβητήθησαν, ἀλλὰ καὶ ἀπετέλεσαν τὰς προϋποθέσεις πασῶν τῶν συζητήσεων. Ὁ «Μοδερνισμὸς» ὑπὸ τὴν κακὴν τῆς λέξεως ἐννοίαν οὐδαμῶς ὑψωσε κεφαλὴν· ἐν τῷ συνεδρίῳ νικητρία ἀνεδείχθη ἡ παλαιὰ σταθερὰ εὐαγγελικὴ πίστις, ὑπερισχύουσα παντὸς ὅ,τι προσαίρωσ τὴν εἶχε κλονήσει. Ἐπὶ πλέον, ὁ ἡπειρωτικὸς προτεσταντισμὸς ἤρξατο ἀπιστάμενος τῶν ἑαυτοῦ ὁμολογιῶν τοῦ ιστ' αἰῶνος εἰς ἓν σημαντικὸν σημεῖον καὶ πλησιάζων περισσότερο πρὸς τὴν ἀγγλοκαθολικὴν ἀντίληψιν: ἐὰν ὁ Θεὸς εἶνε ὁ ἀποκαλύπτων ἑαυτὸν εἰς ἡμᾶς, οὐχὶ δὲ ἡμεῖς ἀποκαλύπτωμεν Αὐτόν, ἐὰν ὁ Θεὸς ἦεν ὁ σώζων ἡμᾶς, οὐχὶ δὲ ἡμεῖς σώζομεν ἡμᾶς αὐτούς, τὸ ἀπόλυτον ὅμως τοῦ Θεοῦ δὲν συνεπάγεται καὶ ἐτεροαξίαν, ἦτοι αἰτραχίαι διδασκαλίαι τοῦ Λουθήρου καὶ τοῦ Καλβίνου ἀπεκηρύχθησαν ὑπὸ τῶν προτεσταντιῶν, ἡ δὲ περὶ χάριτος διδασκαλία των δὲν διακρίνεται τῆς τῶν ἀγγλοκαθολικῶν. Ὡς δὲ ἐν τῇ περὶ τοῦ Θεοῦ διδασκαλίᾳ των, οὕτω καὶ ἐν τῇ περὶ τοῦ ἀνθρώπου οὐδὲν τὸ διακρίνον αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς ἄλλα σημεῖα τῆς διδασκαλίας των: ὁ καλλίτερος προτεσταντισμὸς σήμερον εἶναι ὀλιγώτερον ἀτομιστικὸς ἢ ὅσον ἐγινώσκετο· ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ ἀξία τῶν μυστηρίων ἀναγνωρίζεται πολὺ περισσότερο. Μεγάλῃ συμπάθειᾳ ἐπετεύχθη ὡς πρὸς τὴν ἔμφασιν, τὴν ὁποίαν ἡ ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἀποδίδει εἰς τὴν Κοινωνίαν Ἁγίων, νέα δὲ κρατεῖ ἀντίληψις περὶ τῆς ἐννοίας τῆς Παραδόσεως, τοῦ φοβήτου τούτου τοῦ παρελθόντος.

Περὶ δὲ τῶν μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν διαφορῶν τονίζεται ὅτι αὐταὶ εἶνε ὄντως πραγματικαί, ἢ ἐμφάνισις των δὲ εἰς τὸ συνέδριον ἀπετέλεσε τὴν μεγαλειτέραν του εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐνώσεως ὑπηρεσίαν. Περὶ τὸν νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ μέγα μεταξὺ τῶν καθολικῶν καὶ τῶν διαμαρτυρομένων σχίσμα ἐγκεῖται εἰς τὴν περὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἱερουσού-

νης αντίληψιν. Οἱ «Ἐκκλησ. Καιροί» χαρακτηρίζουν ὡς μέγα λάθος τὸν ἐν τῷ συνεδρίῳ χωρισμὸν τῆς περὶ τῆς Ἱερωσύνης διδασκαλίας ἀπὸ τῆς περὶ τῆς Ἐκκλησίας, παρὰ τὴν στενωτάτην αὐτῶν συνάφειαν. Ἐν τῷ συνεδρίῳ ἡ περὶ Ἐκκλησίας διδασκαλία συνυφάνθη πρὸς τὴν περὶ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τὸ δὲ ζήτημα τῆς Ἱερωσύνης συνεδυάσθη πρὸς τὴν περὶ Μυστηρίων διδασκαλίαν, ἐνῶ δὲ ἡ περὶ τοῦ Λόγου διδασκαλία κατὰ πλάτος συνεζητήθη, ἡ περὶ τῆς Ἐκκλησίας παρημελήθη, ἰδίως δὲ τὸ ζήτημα τῆς φύσεως καὶ τῆς συστάσεως αὐτῆς. Ἄλλ' ἔαν ἡ ὀργάνωσις τῆς «Πίστεως καὶ Τάξεως» ἀποβλέπη σοβαρῶς εἰς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τῆς, ἢ οἱ εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐνώσεως, ὀφείλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ ζήτημα τῆς Ἐκκλησίας σοβαρῶς, διότι ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἡ ὀριστικὴ λύσις τοῦ ζητήματος τῆς Ἱερωσύνης.

Τέλος, ὡς πρὸς τὸ μέλλον τῆς ἐνωτικῆς ταύτης κινήσεως ἐκφράζεται ἡ βεβαιότης ὅτι ἡ διὰ τοῦ τελευταίου τούτου συνεδρίου ἐπιτευχθεῖσα νέα γνώσις, ζωηροτέρα ἀμοιβαία συμπάθεια καὶ βαθύτερα ἀντίληψις προάγει βεβαίως τὸ ἔργον τῆς ἐνώσεως, δὲν πρέπει ὅμως ἡ πρόοδος αὕτη νὰ περιορισθῇ εἰς μόνους τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ ἀνάγκη νὰ ἐκταθῇ καὶ εἰς τὸν κόσμον τῶν πιστῶν τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, τοῦτο δὲ ἐπιβάλλεται νὰ ἀποτελέσῃ ἐφεξῆς τὴν κυρίαν προσπάθειαν τῶν ἐργατῶν τῆς ἐνώσεως, διότι εἶνε καὶ τὸ δυσκολώτερον. «Ἡ Ἐκκλησία θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τοῦ κόσμου ἀπὸ τὸ τί εἶνε, ἦτοι διὰ τοῦ τρόπου καθ' ὃν αἱ ἀρχαὶ τοῦ Χριστοῦ διαδηλοῦνται καὶ ἐξηγοῦνται δι' αὐτῆς τῆς ζωῆς τῆς».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἅποια διαφορὰ!

Τὸ αἰγυπτιακὸν ὑπουργεῖον Παιδείας ὥρισεν δι' ἀποφάσεώς του ὅπως οἱ χριστιανοὶ φοιτηταὶ διδάσκονται τὸ μάθημα τῆς θρησκείας των ὑπὸ εἰδικοῦ χριστιανοῦ διδασκάλου. Ἀπέναντι τοῦ πρὸς τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν σεβασμοῦ μὴ χριστιανικοῦ κράτους, τίνος πολιτισμοῦ φορεῖς εἶνε ἐκεῖνοί, οἷτινες, φέροντες χριστιανικὸν ὄνομα, διὰ τῶν σχολείων καὶ τῶν ἄλλων «φιλανθρωπικῶν» παγίδων των τὰ πάντα μηχανῶνται ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον εἰς τὴν περιλάλητον «μάνδραν» δι' ἀνάνδρων ἐκβιασμῶν, ἦτοι ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως καὶ προσευχῆς εἰς τοὺς ναοὺς τοῦ ἰδικοῦ των δόγματος, διὰ βιβλιδίων, εἰκονιδίων καὶ ἄλλων παρεμφερῶν μικροτήτων;

Τὸ δημοσιογραφικὸν ὄργανον τῆς ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας «Λόγος» ἐν κυρίῳ ἀρθρῷ πραγματευόμενον περὶ τῆς σημερινῆς φάσεως τοῦ ζητήματος τῆς Παλαιστίνης φρονεῖ ὅτι τοῦτο δὲν θὰ τύχῃ τῆς προσηκούσης λύσεως διὰ τοῦ γνωστοῦ σχεδίου τῆς πολιτικῆς αὐτῆς τριχοτομήσεως. Ὡ; γνωστόν, προτείνεται ἡ διαίρεσις αὐτῆς εἰς τρία ἀνεξάρτητα κράτη: τὸ βορειοδυτικὸν τμήμα, τὸ καὶ μᾶλλον εὐφορον καὶ ἀποτελοῦν τὸ 1/4 τῆς χώρας, παραχωρεῖται εἰς τοὺς ἐβραίους ἵνα ἀποτελέσῃ ἀνεξάρτητον αὐτοτελὲς καθαρῶς ἐβραϊκὸν κράτος. Τὸ ὄρεινὸν νότιον καὶ ἀνατολικὸν τμήμα προορίζεται διὰ τὸν ἀραβικὸν

πληθυσμὸν, τὸ δὲ μικρότερον ἑκατέρου τῶν λοιπῶν δύο τμήμα θὰ ἀπομείνῃ ὑπὸ τὴν ἐντολήν τῆς Ἀγγλίας. Ὑπὸ τὰς συνθήκας ταύτας—ἐρωτᾷ τὸ ἐν λόγῳ φύλλον—τί θὰ γείνη ὡς πρὸς τὰ ἱερὰ χριστιανικὰ προσκυνήματα, τὰ ὁποῖα θὰ εὐρίσκωνται κυρίως ἐν τῇ ἐβραϊκῇ περιφερείᾳ καὶ ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ἀγγλικὴν ἐντολήν λωρίδι; «Ἡ Κοινωνία τῶν Ἑθνῶν, δημιουργοῦσα ἐν Παλαιστίνῃ δύο ἀνεξάρτητα μὴ χριστιανικὰ κράτη, ἀσκεῖ ἴσως πολιτικὴν φιλανθρωπικὴν καὶ χριστιανικὴν. Ἄλλ' ἡμεῖς γνωρίζομεν πῶς ἐν τῇ πραγματικότητι θὰ περιφρουρηθῶσι τὰ δικαιώματα τῶν χριστιανῶν.

Ἐν Χαβάνῃ συνεκροτήθη πρὸ τίνος ἀντικομμουνιστικῶν συνέδριον τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς συνομοσπονδίας τῶν μέσων τάξεων τοῦ Μεξικοῦ. Εἶνε ἤδη γνωστὸν ὅτι ἐνεκα τῆς ἐν τῇ λατινικῇ Ἀμερικῇ ἐντεταμένης κομμουνιστικῆς προπαγάνδας διάφορα κράτη ἔλθουσιν ἤδη μέτρα ἀντιδραστικὰ κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ. Σκοπὸς τοῦ ἐν λόγῳ συνεδρίου ἦτο νὰ ἐνισχύσῃ καὶ συντονίσῃ τὰς ὑπὸ τῶν κρατῶν τούτων ἀναληφθεῖσας προσπάθειάς πρὸς ἀντίδρασιν κατὰ τῆς Γ' Διεθνούς.

Οἱ ἀντιθρησκευτικοὶ σύνδεσμοι τῶν ὁμοσπόνδων κρατῶν τοῦ Μεξικοῦ ἀπεφάσισαν νὰ συγκαλέσουν πάσας τὰς ἀθέους καὶ ὀρθολογιστικὰς ὀργανώσεις τῆς ἀμερικανικῆς ἡπείρου εἰς συνδιάσκεψιν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ προσεχούτος Ἰανουαρίου ἐπὶ μεξικανοῦ ἐδάφους. Ἐννοεῖται ὅτι ἐκ τῶν πρώτων θὰ μετὰσχουν ἀντιπρόσωποι τοῦ ρωσικοῦ συνδέσμου τῶν στρατευομένων ἀθέων, ὡς καὶ τῆς Διεθνούς τῶν ἀθέων. Ἡ ἡμερησία διάταξις περιλαμβάνει τὰ ἀκόλουθα θέματα: Συντονισμὸς τῆς κινήσεως ἐργασίας τῶν ὀρθολογιστῶν καὶ τῶν στρατευομένων ἀθέων τῆς βορείου, κεντρικῆς καὶ νοτίου Ἀμερικῆς ἴδρυσις τακτικοῦ δημοσιογραφικοῦ ὄργανου ἴδρυσις γραφείου δράσεως ἐν Μεξικῷ ἀνεγνωρισμένου ὑπὸ τῆς Διεθνούς τῶν ἀθέων ἐνίσχυσις τῆς ἀθέου προπαγάνδας εἰς τὰ διάφορα ἀμερικανικὰ κράτη διὰ τοῦ ραδιοφώνου, τοῦ κινηματογράφου, τοῦ θεάτρου, διὰ συνεδρίων καὶ συγγραφῶν.

Ἰσπανικὸν κομμουνιστικὸν φύλλον ἀνέγραψε τὰ ἐξῆς: «Θὰ ἡδυνάμεθα ἀφεύκτως νὰ καταργήσωμεν τὴν κυριακὴν ἀνάπαυσιν, — ἀγελαιάν —, καὶ νὰ διοργανώσωμεν αὐτὴν ἐββρομαδιαίως ἐπὶ κλίμακος μικροτέρας. Ἡ ἀνάπαυσις αὕτη θὰ ἐγίνετο σήμερον διὰ τοὺς μέν, αὐριοὺς διὰ τοὺς ἄλλους. τοιοῦτοτρόπως δὲ ἡ ἐρημία τῶν ἀγρῶν θὰ ἦτο πραγματικὴ ἐρημία, ἐρημία μέρη θὰ ἦσαν ἐρημικώτερα καὶ εἰαστος θὰ εὐρίσκεινται περισσώτερον ὄξυγονον καὶ ἧλιον».

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συνεχίσασα τὰς ἐργασίας αὐτῆς συνῆλθεν εἰς τέσσαρας συνεδρίας κατὰ τὴν λήξασαν ἐβδομάδα.

Ἐξήτασε δὲ πρῶτον ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς Δευτέρας τὸ ζήτημα περὶ τῆς σχέσεως Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας μετὰ εἰσήγησιν τῆς ἐπὶ τούτῳ καταρτισθείσης Ἐπιτροπῆς, ἀποφανθεῖσα ὅτι αἱ σχέσεις αὐταὶ δεόν' νὰ στηρίζωνται ἐπὶ τῆς συναλληλίας Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἦν, ἄλλως τε, ἔχει ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς

Ἑλλάδος, καὶ ἀπεφασίσασα ὅπως ἡ νομικὴ διατύπωσις τῶν ἐκ τῆς συναλλαγίας προκυπτουσῶν κανονικῶν σχέσεων κατηροισθῆ ὑπὸ Ἐπιτροπῆς ἐξ εἰδικῶν.

— Δεύτερον ζήτημα ἐξετάσθη ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς Δευτέρας καὶ Τετάρτης τὸ τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν μετὰ εἰσήγησιν τῆς ἐπὶ τούτῳ Ἐπιτροπῆς, ὁμοφώνως δὲ ἀπεκρούσθη ἡ καθὼς ὡς ἀντικειμένη εἰς τὴν μακροεὶα παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀπεφασίσθη, ὅπως στερῶνται ἐκκλησιαστικῆς κηδεύσεως καὶ ἱερῶν μνημοσύνων οἱ ἐν κρηματορίοις καίμενοι. Πρόκειται δὲ νὰ δημοσιευθῆ καὶ σχετικῆ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐκθέσις.

— Τρίτον ζήτημα ἐπὶ τῇ βάσει λεπτομεροῦς εἰσηγήσεως τῆς ἐπὶ τούτῳ Ἐπιτροπῆς ἐξετάσθη ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς Πέμπτης τὸ τῆς ἀποφυγῆς τῆς τεκνογονίας, τῶν βιαιῶν ἐκτρώσεων, τῆς ἐκθέσεως τῶν βρεφῶν καὶ ἄλλων συναφῶν κακῶν, αἵτινες ἐξῴθεν παρεισδύουσιν εἰς τὴν ἀγνὴν ἑλληνικὴν εἰκογένειαν. Ταῦτα πάντα ὁμοφώνως κατεδίκασεν ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπεφασίσθη δὲ ὅπως δημοσιευθῆ ἐκτενὲς διάγγελμα πρὸς τὸν ἱερὸν Κλήρον καὶ τὸν εὐσεβῆ ἑλληνικὸν λαὸν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ ἕκαστος τῶν Ἀρχιερέων ἐκδώσῃ σχετικὴν Ἐγκύκλιον πρὸς τὸ πνευματικὸν ποίμνιον.

— Μετὰ μεσημβρίαν τῆς Πέμπτης συνήλθον παρὰ τῷ Μακ. Ἀρχιεπισκόπῳ ἐν ἰδιαιτέρῳ συσκέψει ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ οἱ Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι. Ὁ Μακαριώτατος ἀνεκοίνωσεν εἰς αὐτοὺς ἐκθέσεις καὶ πληροφορίας ἐπὶ ἐξωτερικῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων. Ἀντιλλάγησαν δὲ μεταξὺ τῶν Ἱεραρχῶν σκέψεις καὶ διετυπώθησαν γνώμαι ἐπὶ τῆς ἐνδεικνυομένης καθόλου δράσεως τῆς Ἐκκλησίας.

— Ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς Παρασκευῆς ἐξετάσθη τὸ ζήτημα τῆς οἰκονομίας ἐν τῇ ἡλικίᾳ τῶν χειροτονουμένων, μετὰ τὴν σχετικὴν εἰσήγησιν τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ περὶ τούτου κανονικὴ διάταξις τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας ἦεν δέον νὰ μένῃ πάντοτε σεβαστὴ ἄλλ' ἡ Ἱεραρχία ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν πρᾶξιν αὐτῆς ταύτης τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἐν τῇ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν πάσαις ταῖς λοιπαῖς Ἐκκλησίαις ἀσκουμένην οἰκονομίαν ἐν τῷ ζήτηματι τῆς κανονικῆς ἡλικίας τῶν κληρικῶν ἀπεφασίσεν ὅπως ἀσκήσῃται τοιαύτη οἰκονομία ὑπὸ τῆς διαρκούς Ἱερᾶ Συνόδου ἐν περιπτώσει πραγματικῆς ἀνάγκης δαόντως πιστοποιουμένης.

— Ἡ διαρκὴς Ἱερᾶ Σύνοδος συνήλθεν εἰς συνεδρίαν τὴν παρελθούσαν Πέμπτην καὶ συνεσκέφθη ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων ἐπειγουσῆς φύσεως.

— Περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος μηνὸς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γερμανὸς μεταβὰς εἰς Κανδήλαν ἐτέλεσε τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν τῷ Μετοχίῳ τῆς μονῆς Ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Δημητρίου. Τῇ δὲ 23 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς προέστη τοῦ πανηγυρικοῦ εορτασμοῦ τῆς ἐπετείου τῆς ἀλώσεως τῆς Τριπύλαις, τελεσθέντος πανδήμως κατ' ἕξιον πρόγραμμα ἐπὶ παρουσίᾳ πασῶν τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν τῇ συμμετοχῇ τῶν σωματείων καὶ τῶν συλλόγων τῆς πόλεως, τῶν προκρίτων τῆς κοινωνίας καὶ ἀπειροῦ πλήθους. Τὸν κατάλληλον λόγον μετὰ τὴν δοξολογίαν εἶπεν ὁ καθηγητῆς κ. Λιβαθινόπουλος.

— Ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μηθύμνης Διονυσίου ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ Λαιμῶνος πρὸ τινος ἐτελέσθη ἡ εἰς μοναχὸν κουρὰ τοῦ ἀπὸ δεκαετίας ἤδη δεκίμου τῆς Μονῆς

Γραμματέως τῆς ἱ. Μητροπόλεως Μυτιλήνης Εὐαγγέλου Κλωμβρότου διευθυντοῦ τοῦ «Ποιμένος» τῆς αὐτῆς Μητροπόλεως. Ὁ Σεβ. Διονύσιος ἐν προσλαλίᾳ τὸν ἐξῆς τὴν μόρφωσιν, τὸ ἦθος καὶ τὴν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μυτιλήνης λαμπρὰν δράσιν τοῦ νέου ἀδελφοῦ τῆς Μονῆς, εἰς ὃν ἐδόθη τὸ ὄνομα Ἰακώβος. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μυτιλήνης Ἰακώβος καὶ ὁ ἀδελφὸς τῆς Μονῆς Δαιμῶνος Σεβ. Μητροπολίτης Αὐστραλίας Τιμόθεος συνεζήτησαν εὐχαιρικῶς τὸν διακερπὴ μοναχόν, εὖτινος ἢ μὲν εἰς διάκονον χειροτονία γενήσεται ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ, ἢ δὲ εἰς πρεσβύτερον καὶ ἢ εἰς Πρωτοσύγκελλον τῆς Μητροπόλεως Μυτιλήνης χειροθεσία ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ Μυτιλήνης τῇ εορτῇ τοῦ ἁγ. Ἰακώβου ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης. Ὁ μοναχὸς Ἰακώβος ὑπέβηεν εἰς τῶν ἀρίστων φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου.

— Εἰς τὸν πανοσιλ, ἀρχιμανδρίτην Χρυσόστομον Ταβλαδωράκη, προσληφθέντα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἀνετέθησαν τὰ καθήκοντα τοῦ γραμματέως τοῦ πνευματικοῦ δικαστηρίου, τοῦ εισηγητοῦ παρὰ τῷ πειθαρχικῷ συμβουλίῳ καὶ τοῦ γενικοῦ ἐπόπτου τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ἐν ἄρθρῳ αὐτῆς ἡ σοβιετικῆ ἐφημερίς «Υπὲρ τῆς κομμουνιστικῆς ἐκπαιδεύσεως» συνιστᾷ ἀνασκόπηον καὶ μεταρρυθμιστὴν τῶν σχολικῶν προγραμμάτων ὑποδεικνύει ὅτι ἡ ἀντιθρησκευτικὴ ἀνατροφὴ τῶν παιδῶν δέον νὰ καταστῇ οὐσιαστικῶς ἀντιχριστιανικῆ, ἐφ' ὅσον ἡ ἀντιθετικὴ προπαγάνδα δέον νὰ στρέφεται κυρίως κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Ἴνα δὲ διασεισθῆ τὸ κῆρος τοῦ Χριστιανισμοῦ ἡ νεολαία πρέπει νὰ διδάσκηται τὴν ἱστορίαν τῶν θρησκείων δια τῆς ὁποίας λεπτομερῶς θὰ ἐξηγητῆ ἡ λατρεία τῶν θεῶν Ὁσίριδος, Μαρδούκ, Ἀδώνιδος, Ἄττιος καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχαίων θεοτήτων «ἐν ἀντιβολῇ πρὸς τὸν περὶ τοῦ Χριστοῦ μῦθον». Ἐκτὸς τούτου κατὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς ἐποχῆς τοῦ Νέρωνος δέον νὰ τονίζηται ἡ ὁμοίότης τῶν ἰδεῶν τοῦ στωικοῦ Σενέκα καὶ τῶν χριστιανικῶν, ἡ ἐποχὴ τοῦ Καλλιγούλα νὰ συνδέηται πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Φίλωνος, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Ἐνεκὸς ἀποδίδει τὴν μεγαλειότεραν συμβολὴν ἐν τῇ δημογραφίᾳ τῆς χριστιανικῆς ἰδεολογίας.

— Αἱ σοβιετικαὶ ἀρχαὶ ἀπηγόρευσαν τὴν εὐλαβὴν ἐπίσκεψιν τοῦ τάφου τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος, τὸν ὁποῖον διὰ τοῦτο καὶ ἐνέκλεισαν εἰς περιφραγμὰ ἐκ μακρᾶ ἀποστάσεως. Ἡ ἐπίσκεψις ἐπιτρέπεται μόνον εἰς κληρικοὺς δι' εἰδικῆς ἀδείας.

— Ἐν Πετροπόλει διετάχθη δραστήριος ἐλεγχος τῶν ὀργανώσεων τῶν ἀθέων, τῶν ὁποίων ἡ πλειονότης φέρεται ἀποφεύγουσα νὰ ἐνεργῇ ἀντιθρησκευτικὴν προπαγάνδα, μέλη δὲ τινα ἐπιστρέφουν εἰς τὴν θρησκείαν. Μεταξὺ τῶν διαφόρων λίαν ἐνδιαφεροσῶν λεπτομερειῶν τῶν σχετικῶν ἀνακρίσεων ἀναφέρεται καὶ ἡ περίπτωσις ἐργάτιδος, δηλωσάσης ὅτι ἐνεγράφη εἰς τὰ μέλη τοῦ συνδέσμου τῶν ἀθέων διὰ νὰ πληροφωρηθῇ τὸν πραγματικὸν λόγον τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς θρησκείας ὡς «ὀπίου τοῦ λαοῦ».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Ὡς ἤδη ἀνεγράψαμεν, ὁ Μακρ. Μητροπολίτης Βιρσοβίας καὶ πόσης Πολωνίας τῇ 24 λήξαντος μηνὸς μετεβῆ εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Μακρο. Πατριάρχου Ρουμανίας εἰς Βουκουρεστίον. Τὴν Α. Μ. συνώδευον δύο Ἐπίσκοποι καὶ εἰς Ἀρχιμανδρίτης. Εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Α. Μ. διατέθη ἡ ἰδιαιτέρα πατριαρχικὴ αἰθοροδομικὴ αἰθουσάμαξα. Κατὰ τὴν εἰς Βουκουρεστίον ἀφίξιν τὴν Α. Μ. ἀνεμνοῦν ἐν τῷ σταθμῷ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βησσαρίων μετὰ τοῦ βοηθοῦ ἐπισκόπου τοῦ Πατριάρχου, πολὺς Κλήρος, ὁ πρεσβευτῆς τῆς Πολωνίας καὶ ἀντιπρόσωποι τῆς ρουμανικῆς κυβερνήσεως. Μετὰ τὰς σχετικὰς προσφωνήσεις οἱ πάντες διητυθύνθησαν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν ναόν, ἔνθα μετὰ προσυχὴν ἀντιλλάγησαν προσφωνήσεις μεταξὺ τῶν Πρωθιεραρχῶν Ρουμανίας καὶ Πολωνίας, εἰτα δ' ἐγένετο δεξίωσις ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχείων, ἔνθα ἀνέμενον ἡ

Ἱερά Σύνοδος. Τῇ ἐπιούσῃ ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ βοηθοῦ Ἐπισκόπου λειτουργία, ἐπικολούθησαν δὲ γεύματα καὶ ἐπίσημοι δεσιώσεις· καὶ ἐπισκέψεις, καθ' ἃς ἀντηλλάγησαν προποσεις καὶ ἄλλαι προσφωνήσεις. Ὁ ἐπίσημος ὀρθόδοξος ἐκκλησιαστικός τύπος τῆς Βαρσοβίας ἐν ἀγύροις πραγματευομένοις τὰ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης· ἐξαιροῦν τὴν τα πολιτικὴν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτῆς σημασίαν. Κατὰ τὰ γραφόμενα αὐτῶν, διὰ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης οὐ μόνον ἐπι μᾶλλον ἐνισχύονται αἱ μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν φιλικαὶ σχέσεις, ἐφ' ὅσον ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τῆς ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας «εἶνε ἐξῆχος σπουδαῖον ὅπως ἡ πολωνικὴ δημοκρατία διατελῆ εἰς ἀρίστους σχέσεις μετὰ τῆς γειτόνου αὐτῇ ὀρθοδόξου ἐπικρατείας», ἀλλὰ καὶ ἀπὸ καθαρῶς ἐκκλησιαστικῆς ἐπόψεως ἡ ἐπίσημος συναντήσασαν εἰς τὴν μεζονα κράτησιν τῶν μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν δεσμών. «Ἡ ρουμανικὴ Ἐκκλησία—γράφει ὁ «Λόγος» τῆς Μητροπόλεως Βαρσοβίας—ἐνεκα τῆς ὀλιγότητος τοῦ ὀρθοδόξου πληθυσμοῦ τῆς κατὰ τὸ ἐγγὺς παρελθόν, ἦτοι μέχρι τῆς προσαρτησεως τῆς Βασσαροβίας καὶ τῆς Βουκοβίνης, καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀπομονώσεώς τῆς ἐξ αἰτίας τῆς ἀκαταλήπτου διὰ τοῦς σλαύους γλώσσης τῆς, ἐπαίξε δευτερεύοντα ρόλον μεταξὺ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ δὲ ὅμως ἡ θέσις τῆς μεταβλήθη αὐξηθείσης τῆς βαρύτερός τῆς. Διὰ τοῦτο ἡ μετ' αὐτῆς φιλία καὶ ἡ πρὸς αὐτὴν προσοχὴ τῆς ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας προκαλοῦσι τὰ ἀρίστα αἰσθήματα ἐν Πολωνίᾳ... Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐξωτερικῆς ἐπόψεως, ἐνφ' ἑδαφικῶς ἡ Ρουμανικὴ Ἐκκλησία ἀφίσταται τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τοῦτο δὲ δι' αὐτὴν ἀποτελεῖ μειονέκτημα μέγα, ἐξαιρετικῶς γεινιάζει μόνον πρὸς τὴν Πολωνίαν... Ἡ ρουμανικὴ Ἐκκλησία, τελοῦσα ὑπὸ τὴν πολιτικὴν προστασίαν ὀρθοδόξου βασιλέως, πλουσιωτέρα εἰς ὑλικά μέσα καὶ ἀπολαύουσα μεγάλης ἐλευθερίας δράσεως, ἐμφανίζεται ὡς πρὸς σφύτερα ἀδακφῆ διὰ τὴν ἐν Πολωνίᾳ Ἐκκλησίαν, εἶνε δὲ συμφερόν μας νὰ εὐχόμεθα τὴν διδθνῆ αὐτῆς ἀνύψωσιν καὶ τὴν αὐξησιν τῆς διεκκλησιαστικῆς σημασίας τῆς.»

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΕΝΩΝ

Ὁ διάσημος διὰ τὴν στάσιν του κατὰ τῆς γερμανικῆς ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς καὶ διὰ ταύτην μέχρι τοῦδε ἐγκάθειρος ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ Moabit πάστορ Niemöller ἐν ἐπιστολῇ του γραφεῖσιν ἐκ τῆς φυλακῆς λέγει σὺν ἄλλοις καὶ τὰ ἑξῆς : «Θὰ ἐπεθύμουν νὰ σᾶς εἶπω ὅτι εἶμαι οὐ μόνον ἀκαταῖς μετὰ φυλάκισιν ἐξ ἐβδόμαδων, ἀλλὰ καὶ πληρῆς χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν εὐμενῆ θείαν καθυπόγησιν. Εἶνε μία τῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἀνεξερουνητῶν ἀληθειῶν τὸ ὅτι ἡ εἰς αὐτὸν πίστις στηρίζει τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς εἰς πάσας τὰς περιστάσεις τῆς ζωῆς. Φαίνεται πρῶτα ὡς οὐδὲν ἀπολύτως συνεβῆ, ἀμφωῶς διότι ὅλα συνεβῆσαν, ὅλα ὅσα ἐπρόκειτο νὰ συμβῶν ὅπου ἴητοτε. Τώρα ἀναπαύομαι ἐν εἰρήνῃ μετὰ τὰ πολυτάραχα τελευταῖα ὀλίγα ἔτη καὶ προσδοκῶ ἐν ὑπομονῇ καὶ πληρῆς ἐμπιστοσύνης· μήπως ὁ Κύριος μὲ χρησιμοποίησιν πάλιν πρὸς διακονίαν ἐξω τῶν τοίχων τούτων. Πότε καὶ πῶς,—δι' αὐτὸ δὲν στενοχωροῦμαι... Γνωρίζω ὅτι ἐγὼ καὶ πολλοὶ ἄλλοι, οἵτινες κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ εὐρίσκονται ἐγκλειστοί, στηρίζονται διὰ πολλῶν προσευχῶν.»

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἔτυχεν εὐρυτάτης δημοσιότητος. Ἀπὸ τῶν ἀμβλῶνων τῶν εὐαγγελικῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Βερολίνου ἀνεκοινώθη εἰς τοὺς πιστοὺς ὅτι 1026 πάστορες καὶ μία γυνὴ—μέλος τῆς Ὁμολογ. Ἐκκλησίας—διὰ τελοῦν ὑπὸ ἀτυνομικῆν ἐπιτήρησιν ἐν Γερμανίᾳ.

ΙΣΛΑΜΙΣΜΟΣ

Ὁ κ. W. Wilson Cash ἐν τῷ πρό τινος ἐκδοθέντι συγγράμματι του «Χριστιανισμὸς καὶ Ἰσλαμ» (Christendom and Islam) ἀναπτύσσει τὴν γνώμην ὅτι ἡ ὑπὸ τινων ἱεραποστόλων ἰδανικοποιήσεις τοῦ Μωάμεθ εἰς ὄργανον σωτηρίας διὰ τὸν ἀραβικὸν κόσμον κατὰ παραλληλισμὸν πρὸς τὸν Χριστὸν ὡς Σωτῆρα τοῦ κόσμου ἐπὶ τῷ τέλει τῆς προσελκύσεως τῶν μαωμεθανῶν πρὸς τὸν χριστιανισμόν, δὲν εἶνε ἡ ὀρθὴ ὁδός. Τοῦτο δέ, διότι τὸ Ἰσλάμ δὲν ἀποτελεῖ ὑψηλότερον πνευματικὸν καὶ θρησκευτικὸν στάδιον, πρόδοον τῆς ψυχῆς ἐπέκεινα τοῦ σημείου τοῦ

ἐπιτευχθέντος ὑπὸ τῆς χριστιανικῆς ἀποκαλύψεως, ἀλλ' εἶνε μᾶλλον μία ὀπισθοδρομικὴ πρὸς τὰ ἰδωδῆ τῆς Παλ. Διαθήκης, ἢ οὐ πρὸς ἰδωδῆς ταπεινότερον τοῦ χριστιανικοῦ. Ἡ ἱεραποστολικὴ ἀρα δράσις μετὰ τῶν μουσουλμάνων θὰ πρῆπῃ νὰ γίνεταί διὰ τῆς ἐξυψώσεως τῶν μαωμεθανῶν πρὸς τὸ ὑψηλότερον ἰδανικὸν τοῦ χριστιανισμοῦ

—Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1934 ἐπὶ πρωτανείας τοῦ Σιεῖχ Ἄλ—Ζαβάρην προτάσεως γενομένης ὅπως τὸ ἐν Καῖρο Πανεπιστήμιον τοῦ ἰσλαμικοῦ θρησκευματος «Ἐλ Ἀζχαρ» ἐπιτάσῃ προσεχῶς τὴν πρώτην χιλιετηρίδα ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του, κατηρτίσθῃ ἐπιτροπὴ ὑπὸ τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου ἵνα προπαρασκευάσῃ τὴν ἱστορίαν τοῦ «Ἐλ Ἀζχαρ» καὶ τὸν ἐορτασμόν του. Τὸ ἐν λόγῳ Πανεπιστήμιον ἰδρυθὲν τὸ κατ' ἀρχὰς ὡς τέμενος, μετετράπη μετέπειτα εἰς σχολὴν ὑπὸ τοῦ Ἄμπου Ἄλ—Φάραγκ Γιακοῦμπ Ἰμπν—Κάλς, βεξίρου τοῦ Ἄλ—Μουῖζ λι—Ντιν Ἄλλιά καλίου τῶν Φατιμιδῶν καὶ τοῦ υἱοῦ του Ἄλ—Ἀζίζ. Ἐκτοτε τὸ Ἀζχαρ ἀπέκτησε τεραστίαν ἰσχύην ἀνὰ τὴν ἰσλαμικὴν Ἀνατολήν, ἰδίως δὲ ὡς διατηρήσῃ τὴν καθαρότητα τῆς ἀραβικῆς γλώσσης, ἄνευ τοῦ Ἀζχαρ κατὰ τὴν τουρκικὴν περιόδον ἡ ἀραβικὴ γλῶσσα θὰ ὑφίστατο τελείαν ἐξαφάνισιν. Εἰς τὸν ἐορτασμόν τῆς χιλιετηρίδος θὰ προσκληθῶσιν ὅπως συμμετάσχωσι τὰ μεγάλα Πανεπιστήμια τοῦ κόσμου.

NEA BIBLIA

Fr. W. Foester, Alte und neue Erziehung (1936) Vito nova Verlag Luzern (σελ. 187).—Ὁ ἄλλοτε ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Μονάχου καθηγητῆς τῆς παιδαγωγικῆς καὶ ἦν μακρὰν τῆς πατριδος αὐτοῦ διαβῶν ἐπιφανὴς φιλόσοφος καὶ παιδαγωγός Φρειδερίκος Φαῖρστερ εἶναι ἐκ τῶν μεγαλυτέρων χριστιανῶν παιδαγωγῶν πάντων τῶν αἰώνων, ὅπως ἀποδεικνύουσιν αἱ κολοβαριθμοὶ συγγραφαί του, ἐξ ὧν αἱ περισσώτεραι ἔχουσι μεταφραθῆ εἰς πλείστα εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Τὸ μετὰ χεῖρας πρόσφατον ἔργον του ὑπὸ τὸν τίτλον «Παλαιὰ καὶ νέα ἀγωγή» ἀποτελεῖ ἀριστοτεχνικὴν σύνοψιν τῆς ὅλης μακρᾶς καὶ λίαν εὐδοκίμου παιδαγωγικῆς προσπαθείας τοῦ ἀνδρός πρὸς δημιουργίαν συνθέσεως ἐκ τῆς παραδόσεως καὶ τῆς προσόδου, τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας παιδαγωγικῆς, μὲ περὶ τὰ τὸν Χριστιανισμόν. Καὶ τὸ βιβλίον δὲ τοῦτο, ὡς περὶ καὶ πάντα τὰ ἄλλα συγγράμματά του, ἀναγινώσκειται μετὰ τέλει σπανίας δι' ἔργα τοῦ εἶδους του. Ἡ δὲ αὐτοῦ διήκωσα ἔγνοια εἶναι ὅτι τὸ μόνον μέσον θρηπείας τῆς νοσοῦσης ἀνθρωπότητος εἶναι ἡ πραγματοποίησις τοῦ Χριστιανισμοῦ. Καὶ μόνον δὲ ὀλίγοι τῶν ἐν αὐτῷ περιεχομένῳ κεφαλαίων ἀρκοῦσι νὰ ὑποδείξωσιν τὴν σπουδαιότητα τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ. Κράτος, θρησκεία καὶ παιδαγωγικὴ σύγχρονοι χριστιανοὶ καὶ σύγχρονοι εἰδωλολάτρες, σύγχρονοι νεολαῖα καὶ θρησκευτικὴ αὐθεντία, πνευματικὴ μακρὰν δὲ Θεοῦ, αἱ μονομέρειαι τῆς νεωτέρας παιδαγωγικῆς, ἡ ψυχανάλυσις, ἡ αἰωνία παιδαγωγικὴ ἀξία τῆς ἀρχαιότητος, αὐθεντία καὶ αὐτοκυβέρνησις τῆς νεολαίας, ἡ διαπαιδαγώγησις τοῦ κοινωνικοῦ ζώου, ἀγωγή ἀνευ σκοποῦ κλπ. Ὅσοι ἐκ τῶν γερμανομαθῶν ἀναγνυστῶν τοῦ φύλλου τούτου δὲν εἴτε νὰ ἀναγνώσων ἄλλο βιβλίον τοῦ Φαῖρστερ θὰ εὐχῶσιν ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ περιλήψιν τῶν ὑπερόχων ἰδωδῶν του, καὶ ἀσφαλῶς θὰ ἐπιθυμήσωσι νὰ γνωρίσωσι καὶ τὰ ἄλλα του ἔργα, ὅπου αἱ ἰδέαι αὐταὶ ἀναπτύσσονται πλατύτερον.

Π. Ι. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗΣ

Μητροπολίτου Δημητριάδος Ἰωακείμ, Σύστημα ἀνυψώσεως· ἐφημεριακοῦ Κλήρου. Ἐν Βόλῳ, Τύπος Σ. Σχοινᾶ, 1937.—Κεῖται ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας ὅτι ὁ κυριώτερος παράγων τοῦ ψυχικοῦ ἐξυγιαντισμοῦ τῶν χριστιανῶν καὶ τῆς καθ' ὅλου κοινωνικῆς εὐθυμίας εἶνε ὁ ἐνοριακὸς κλήρος, ἐκ τοῦ πνευματικοῦ δὲ καὶ τοῦ ἠθικοῦ ἐπιπέδου του κρίνεται κοινῶς καὶ τῆς ὅλης διοικούσης Ἐκκλησίας ἡ κατάστασις. Ἐνεῦθεν ἔπεται, ὡς ὀρθῶς λέγει ὁ Σεβ. συγγραφεὺς τοῦ ἀνά χεῖρας πονήματος, ὅτι ἐν τῷ συνόλῳ τῶν παντοίων προβλημάτων τῆς Ἐκκλησίας τὴν πρώτην θέσιν δεόν νὰ κατέχῃ—καὶ ὄντως κατέ-

χει — τὸ τῆς μορφώσεως καὶ ἀνυψώσεως τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου. Περί τὸ ζήτημα τοῦτο πλεῖστακις ἐνησχολήθη καὶ ὁ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενος ἐνοριακὸς κλήρος καὶ οἱ ἰθύνοντες ἐκκλησιαστικῶν κληρικών σήμερον ὁμοῦ ἀπετέλεσε πρόβλημα πρὸς τὸν ἐκκλησιαστικόν λόγον. Εἰς τὴν λύσιν ἀκριβῶς τοῦ ζήτου τούτου ἔρχεται διὰ τῆς πρυγματείας του ταφῆς τῆς, ὀδηγὸν ἔχων καὶ τὸν ἐν λόγῳ κλήρον τιμὸν πείραν ἐκ τῆς γὰρ Ἐκκλησιῶν, ὡς κεκτημένῳ κληρ. διακονίαν ὡς τὸ σκοπός. Κατὰ τὸν σ. ἐκκλ. τὸ ὑφιστάμενον σύστημα ἐκ τοῦ ἰδίου χωρίου ποδεικνυμένη: ἀλλὰ ἐπιτευχθῆ ἀπὸ νεοῦ ἡ σκευτικῆ προπορασκυῆ τῶν μελλόντων ἱερέων πρὸς ἀπεκτικὴν ἐκκλησιαστικῶν χαρακτηρισῶν, προτιμωμένων πρὸς τοῦτο τῶν τροφίμων τῶν Ὀρφανοτροφείων γ) κατὰ τὸ ἀπὸ τοῦ 20οῦ μέχρι τοῦ 30οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας οἱ ἱεροσπουδασταὶ νὰ χρησιμοποιοῦνται ὡς κατηχηταὶ καὶ βοηθοὶ ἱερέων, συστηματοποιουμένου ὀριονικῶς τοῦ θεοροῦ τῶν κατηχητικῶν σχολείων ἀνά σύμπασαν τὴν Ἑλλάδα δ) νὰ θεσπισθῆ τὸ μεταθετὸν τῶν ἱερέων, τῶν ἐνοριῶν τῶν Μητροπόλεων καθοριζομένων βαθμολογικῶς κατὰ ὀρισμένην κλίμακα ε) τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα τοῦ κλήρου νὰ λυθῆ μόνον διὰ τῶν ἐνοριῶν, τῆς Ἐκκλησίας ὀφειλουσῆς νὰ κατανοήσῃ οἱ δὲν νὰ στηρίζηται εἰς τὰς ἰδίας τῆς δυνάμεις καὶ νὰ μὴ ἀναμένῃ μισθὸν διὰ τοῦς ἐφημερίους ἐκ τοῦ κρατικῶν προϋπολογισμοῦ. στ) νὰ ἐκχωροῦνται ὑπὸ τῶν κοινοτήτων πρὸς τὰς ἐνορίας τῶν προσοδοφόρα κτήματα, ἵνα ἐκ τῶν προσόδων τῶν ἐξασφαλίζηται καὶ ἡ μισθοδοσία τοῦ κλήρου ζ) νὰ παρορμῶνται αἱ ἐνορίαὶ νὰ κτίσῃ παρὰ τοῦς ναοὺς οἰκήματα διὰ τοῦς ἐφημερίους τῶν κληρικών νὰ προσπαθῆ ἡ Ἐκκλησία δι' ὧν διαθέτει μέσων νὰ προκαλῆ ἔργονος, δωρεῶν καὶ κληροδοτήματα ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῶν ἐνοριῶν. Ἡ ὑπὸ τοῦ Σεβ. σ. ἐμπεριστατωμένη ἀνάλυσις τῶν μέτρων τούτων ἀναγνώσκειται μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος, ἡ δὲ ὅλη δὲ πραγματεία τεκμηριωτὴ εἰληρικῶς καὶ θερμὸν ἱεραρχικὸν ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς ἀνυψώσεως τῶν ἐνοριακοῦ κλήρου τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, εἰμαρτοῦροῦμενον καὶ ὑπὸ τῆς δηλώσεώς του ὁ κατέθεσε 10 χιλιάδας δραχμῶν εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον, «ἵνα προκηρῶξῃ διαγωνισμὸν πρὸς βελτίωσιν ἢ συμπλήρωσιν τοῦ ὑφ' ἡμῶν προτεινομένου συστήματος, ἢ πρὸς συγγραφὴν ἄλλης τινὸς πραγματείας, δι' ἧς νὰ προσάγεται ἔσθρον σύστημα ἀνώτερον μὲν ἀλλὰ πάντως διάφορον τοῦ ἡμετέρου κατὰ τὰς θεμελιώδεις τοῦλάχιστον βάσεις αὐτοῦ.»

Ἡ Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, Ἐπιστολὴ Χρυσόστομον Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, τύποις «Φοίνικος», ἔκδοσις τετάρτη 1937. Πωλεῖται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ζωῆς» καὶ τὸ τυπογραφεῖον «Φοίνιξ», Λεωνάτου 4, δρχ. 30 ὑπὲρ τοῦ Ἐκκλ. Ὀρφανοτροφείου Βουλαιαγμένης.

† Μητροπολίτου Κίτρους Κωνσταντίνου Γ. Κοϊδάκη, ἀσκήτου τῆς ὀρθοδόξου ἰσπανικῆς Θεολογίας, ἐπὶ τῆς εὐαγγ. «Μελίσσης» 1937.

† Ἀναστασιακὰ Χρονικὰ Ἁγίας Λαύρας, ἡρωϊκῆς μονῆς Καλοῦ Θεσσαλονίκης 1937.

Μητροπολίτου Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Ἱεροθέου, Ἐγγραφα καὶ ὑπομνήματα περὶ 1) μοναχικοῦ βίου καὶ τῶν μοναστηρίων ἐν γένει 2) ἐκδόσεως τῶν πατερικῶν συγγραμμάτων 3) ἰδρύσεως ἐκκλησιαστικοῦ τυπογραφείου. 4) ἰδρύσεως σωματείου «Οἱ Οἰκουμενικοὶ Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας» 5) ἐκδόσεως συγγραμμάτων ἐπιφανῶν θεολόγων.

Ἱσπολύτου Γεωργιέττη, Ὁ κοινωνικὸς Χριστιανισμὸς. Κατὰ μετάφρασιν Κας Δανάης Ράλλη. Θεσσαλονίκη 1937.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν δηλοῖ ὅτι οὐδεὶς σύλλογος ἔχει ἐντολὴν παρ' αὐτῆς νὰ διδῆ εορτὰς ἢ νὰ συλλέγῃ ἔργονος δι' ἡμεροδευκτῶν, ἀγορῶν καὶ ἄλλων μέσων ὑπὲρ τῶν προστατευομένων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὄρφανῶν. Ὡσαύτως πληροφοροῦμένη ὅτι ἄτομα τινα περιέρχονται τὰς οἰκίας καὶ ζητοῦν συνδρομὰς ὑπὲρ τῶν ὄρφανῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὀρφανοτροφείου Βουλαιαγμένης δηλοῖ, ὅτι οὐδεὶς ἀπολύτως εἶναι ἐξουσιοδοτημένος διὰ τὴν συλλογὴν τοιούτων εἰσφορῶν, παρακαλεῖ δὲ τοὺς φιλανθρώπους ὅπως εἰδοποιοῦν τὴν ἀστενομίαν ὡσαύτως παρουσιάζονται τοιοῦτοι ἐκμεταλλεῖται τῆς δυστυχίας τῶν ὄρφανῶν. Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ συνδράμουν τὸ ἔργον τοῦ Ὀρφανοτροφείου, τοῦ ὁποίου εἶνε γνωστὴ ἡ φιλανθρωπικὴ δρῶσις καὶ τὸ ὅποσον στερεῖται ἐπαρκῶν πόρων, δύνανται νὰ ἀπευθύνωνται μόνον εἰς τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ἐν Βουλαιαγμένη ἢ εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν.

(Ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας. Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὸ νόμιμον καὶ κανονικὰ προσόντα ὅπως ἐν τῶν τριῶν μηνῶν ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσι τῇ καθ' ἡμᾶς ἱερῇ Μητροπόλει τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 83 τοῦ κωδικοπο.ηθέντος νόμου 5439 «περὶ ἐνοριῶν, ἐφημερίων κ.λ.π.» ὀριζόμενα ποιστοποιητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀννήκῃξιν ὑποψηφίων ἱερέων τῆς χηρεύουσας ἐνορίας Κουφάλου. Ἐν Ναυπάκτῳ τῇ 14 Σβρίου 1937. † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας Γερμανός

ΔΙΑ ΤΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ

Παρακαλοῦνται οἱ κ.κ. Γραμματεῖς τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων ὅπως πᾶσαν προκηρῶξιν ἐκλογῆς ἱερέων ἢ δημοπρασίαν διαβιβασομένης πρὸς τὴν «Ἐκκλησίαν» συνοδεύωσιν ἀπκρικτικῶς μὲ δρχ. 100 ἐπ' ὀνόματι τοῦ Διαχειριστοῦ τοῦ περιοδικοῦ κ. Κ. Μπόνη.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ	
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	
Διὰ τοὺς ἱερούς ναοὺς καὶ τὰς ἱεράς μονὰς	Λογ. 100
Διὰ τοὺς λαϊκοὺς	» 60
Διὰ τοὺς κληρικοὺς καὶ ἱεροσπουδαστάς	» 30
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	σελλίν. 10
	δολλάρ. 3

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διευθύνουσα Ἐπιτροπεία :

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Ἐδέσσης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ
† Ὁ Ἐζάνθης ΙΩΑΚΕΙΜ

Υπεύθυνος, Π. Σ. Μανωλέσης

Τύποις «Φοίνικος» ὁδὸς Λεωνάτου 4, Τηλ. 54-229